

### Список використаних джерел

1. Зінчук Н. А. (2009) Теоретичне обґрунтування критеріїв і показників сформованості аналітичної компетентності майбутніх менеджерів. *Педагогічний дискурс*. № 5. С. 97-99.
2. Лалак Н. В. (2009) Методика формування професійної компетентності майбутнього вчителя в процесі навчання історії: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 — теорія і методика навчання (історія та суспільствознавчі дисципліни). Київ. 19 с
3. Моргунова С.О. Педагогічні умови підготовки до соціальної взаємодії майбутніх менеджерів організацій і адміністрування. *Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія»*. Харків, 2017. Вип. № 56
4. Пшенична О.С. Модель підготовки майбутнього менеджера організацій до застосування інформаційних технологій. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. Вип. 2(18). С. 142–147.
5. Романовський О.Г., Чеботарьов М.К. Педагогічні умови формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління. *East European Scientific Journal*. 2017. № 1(17), рт. 2. Р. 12–18.
6. Сатановська Л. Формування професійної відповідальності майбутніх менеджерів освіти в умовах вищого навчального закладу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка*. 2015. Вип. 1(1). С. 65–70.
7. Служинська Л.Б. Підготовка майбутнього менеджера-економіста до професійної самореалізації : автореф. дис. ... к. п. н. : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Хмельницький, 2012. 22 с.

**Юрій КРИВОШЕІН**

### **ПЕДАГОГІКА МИРУ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

У сучасних умовах глобалізації та соціально-економічної нестабільності успішне функціонування економічних систем безпосередньо залежить від якості людського капіталу. Для провідних компаній світу розвиток лідерства трансформувався у систематичну освітню та управлінську діяльність. Для вітчизняної системи вищої освіти це актуалізує завдання підготовки фахівців економічного профілю нової генерації, оскільки дефіцит лідерського потенціалу стає суттєвою перешкодою для ефективного організаційного розвитку. Відтак, українські менеджери та освітяни мають усвідомити важливість формування лідерства крізь призму гуманістичних цінностей, що потребує імплементації принципів педагогіки миру в освітній процес [2].

Тема лідерства набуває міждисциплінарного характеру, інтегруючи педагогіку, психологію та економіку. «Класичний» функціональний підхід в управлінні (стратегія, операційна діяльність) сьогодні корегується з урахуванням людиноцентризму. У цьому контексті педагогіка миру виступає методологічним підґрунтям, що дозволяє розглядати лідерство не як домінування, а як інструмент ненасильницької взаємодії та конструктивного вирішення конфліктів.

Для вітчизняних організацій та ЗВО постає проблема зміни стратегії підготовки кадрів: пошук та виховання особистостей, які завдяки сформованій лідерській компетентності здатні визначати напрям змін у кризових умовах. Це особливо важливо з огляду на інтеграцію України у європейський простір та необхідність конкуренції на міжнародних ринках, де лідерський потенціал та етичні стандарти бізнесу є ключовими перевагами [3].

Розглянемо наукові підходи до розуміння лідерства в контексті педагогіки миру. У науковому дискурсі виокремлюють три основні підходи до розуміння феномену лідерства, які доцільно розглядати крізь призму культури миру:

1. особистісний (атрибутивний) підхід: встановлює взаємозв'язок між конкретними якостями лідера (емпатія, толерантність) та ефективністю управління;
2. поведінковий підхід: базується на аналізі стилю взаємодії керівника з підлеглими (демократичний, партнерський);
3. ситуаційний підхід: акцентує увагу на адаптивності лідера та здатності приймати рішення з урахуванням контексту та потреб групи.

Праналізуємо структуру лідерської компетентності майбутнього економіста. Спираючись на засади педагогіки миру, можна виокремити ключові компоненти лідерської компетентності, формування яких має забезпечуватися у ЗВО:

#### I. Аксіологічний компонент (ціннісна сфера):

1. характер та етичні принципи – фундаментом лідерства в економіці має бути сильний характер, що базується на чесності, порядності та самодисципліні. У контексті педагогіки миру це означає дотримання принципів академічної доброчесності та соціальної відповідальності. Недоліки характеру (безвідповідальність, порушення обіцянок) унеможливають побудову безпечного освітнього та професійного середовища [4].
2. довіра – лідерство базується на соціальному капіталі – довірі, оскільки майбутній економіст має розуміти, що довіра формується через прозорість дій та відсутність лицемірства. Це ключова умова консолідації команди.

#### II. Емоційно-вольовий компонент

3. позитивне сприйняття (конструктивний оптимізм) – це здатність лідера трансформувати проблеми у завдання є проявом резильєнтності. У педагогіці миру – це корелює з умінням зберігати емоційну стійкість та транслювати впевненість команді, що є критично важливим для економіста в умовах турбулентності ринків.

4. впевненість та рішучість, коли справжній лідер демонструє впевненість без зарозумілості, що додає сили оточуючим. Здатність приймати рішення в умовах невизначеності (ризик-менеджмент) є ознакою сформованої професійної зрілості.

5. самодисципліна – це здатність до саморегуляції емоційного стану та тайм-менеджменту. Контроль над емоціями дозволяє уникати деструктивних конфліктів, що є однією з цілей виховання в душі миру.

III. Комунікативно-діяльнісний компонент:

6. вплив та фасилітація, керівництво інтерпретується як «м'який вплив» (soft power), коли лідер-економіст має не примушувати, а переконувати та мотивувати команду до досягнення спільних цілей.

7. комунікативна компетентність – це вміння спілкуватися є критичним для трансляції ідей. Педагогіка миру наголошує на важливості діалогічного мовлення, активного слухання та ненасильницької комунікації (ННК). Одностороннє спілкування унеможливорює ефективний менеджмент.

8. взаємодія та емпатія, коли навички роботи з людьми включають здатність розуміти потреби інших та фокусуватися на позитивній взаємодії (співробітництві). Економіст-лідер має бути готовим до партнерства, а не лише до конкуренції.

IV. Інноваційний компонент:

9. креативна незадоволеність (прагнення до вдосконалення), лідери здатні бачити перспективу та не задовольняються статус-кво, тоді це стимулює інноваційне мислення та готовність до змін, що є рушійною силою економічного прогресу [1].

Отже, формування лідерської компетентності майбутніх економістів у системі вищої освіти вимагає інтеграції принципів педагогіки миру. Це передбачає перехід від авторитарних моделей управління до партнерських, де лідер виступає носієм цінностей довіри, відповідальності та конструктивної взаємодії. Такий підхід забезпечить підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно діяти в умовах глобальних викликів XXI століття.

### Список використаних джерел

1. Міляєва В.Р. Розвиток лідерського потенціалу в процесі формування управлінської компетентності керівників навчальних закладів. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України.*

*Педагогічні науки.* 2014. Випуск 1. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps\\_2014\\_1\\_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2014_1_10) (дата звернення: 28.09.2024).

2. Нестуля С. І. Дидактичні засади формування лідерської компетентності майбутніх бакалаврів з менеджменту в освітньому середовищі університету: дис. докт. пед. наук. Полтава, 2019. 700 с.

3. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н. В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи студентів. Полтава : ПУЕТ, 2018. 241 с.

4. Нестуля С. І., Нестуля О. О. Дистанційний курс «Основи лідерства». Полтава: ПУЕТ, 2016.

**Володимир ДАРАГАН**

## **ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

На сучасному етапі соціокультурного розвитку вимоги до якісних показників освітнього процесу зазнають перманентних трансформацій та підвищення. Нині STEM-освіта визначається як пріоритетний напрям у педагогічних системах провідних держав світу. Зазначена дефініція інтерпретується не лише як інтеграція природничих наук, технологій, інженерії та математики, а і як актуальна освітня тенденція, розроблена з метою забезпечення відповідності запитам високотехнологічного глобалізованого простору.

Ключовим завданням модернізованої системи освіти України є формування у здобувачів освіти компетенцій самостійного пошуку знань та їх практичної імплементації. Педагогічна система спрямована на розвиток в учнів здатності до самоконтролю, самооцінювання, а також автономного виявлення та усунення причин виникаючих труднощів.

На поточному етапі, відповідно до вимог XXI століття, в освітній системі України впроваджено суттєві реформи та механізми їх реалізації. В освітній галузі окреслено нові стратегічні цілі. Останні ініціативи щодо реформування освіти в Україні у сфері STEM актуалізують необхідність викладання відповідних дисциплін шляхом міжпредметної інтеграції.

STEM розглядається як інтегрований підхід до навчання, в межах якого академічні науково-технічні концепції опрацьовуються у контексті реальних життєвих ситуацій. Метою такої методики є встановлення стійких взаємозв'язків між закладом освіти, соціумом, професійною діяльністю та глобальним середовищем, що сприяє формуванню STEM-грамотності та конкурентоспроможності у світовій економічній системі [2].

Термін «навички XXI століття» традиційно застосовується для позначення базових компетенцій, зокрема співпраці, цифрової грамотності, критичного мислення та вміння вирішувати проблеми, опанування яких